

Folketingets socialudvalg

Hvidovre, den 9. maj 2007
Sag 07/455 – Dok. 2050/07 /KP

DSI's bemærkninger til B 129

DSI finder det utrolig vigtigt, at tilskuddet til hjælpeordning (servicelovens § 96) gør det muligt at ansætte handicaphjælpere på rimelige vilkår sammenlignet med beslægtede arbejdsområder.

I dag er problemet, at tilskuddet ikke er tilstrækkeligt stort til, at personer, der har hjælpeordning, kan tilbyde ordentlige løn- og ansættelsesvilkår til sine handicaphjælpere. Lønnen er lav uden mulighed for anciennitetsstigning, ingen pension, ingen løn under barsel m.v.

Det er et alvorligt problem, fordi det svækker muligheden for at kunne rekruttere og fastholde kvalificeret arbejdskraft. Det er meget omkostningskrævende for den enkelte at oplære nye handicaphjælpere. Samtidig er det både uværdigt og psykologisk belastende for den enkelte ikke at kunne tilbyde anstændige løn- og ansættelsesvilkår.

Endelig sker der en alvorlig skævvridning i forhold til det frie valg. Når kommunen ansætter hjælperne sker det efter de almindelige regler for aflønning. Når borgeren selv ansætter sine hjælpere, sker det på langt ringere lønvilkår. Hvor reelt er det frie valg så?

Faktisk kan en modtager af hjælpeordning vælge at få dækket noget af sit behov via hjælpeordningen og noget af sit behov via den kommunale hjemmehjælp. Det betyder, at der i praksis kan komme 2 slags hjælpere, som i princippet udfører det samme arbejde for borgeren. Men de aflønnes vidt forskelligt. Alene betinget af, om de er ansat af kommunen eller borgeren selv.

Dertil kommer, at såfremt en borger har ret til et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager (servicelovens § 95), følges retningslinjerne for hjemmehjælpernes aflønning. Der eksisterer med andre ord også forskel på lønniveauet afhængig af efter hvilken bestemmelse, man modtager hjælpen.

Disse skævheder dur ikke og modvirker en positiv udvikling, hvor den enkelte har ret til og mulighed for selv at ansætte hjælpere. DSI anser det for helt afgørende, at der rettes op på

disse forhold som forudsætning for at videreudvikle mulighederne for at vælge selv at ansætte sine hjælpere.

Kommunerne skal forpligtes

I vejledningen til hjælpeordning fremgår det om aflønning:

”Aflønning af hjælpere bør normalt ske efter de almindelige regler i overenskomst om aflønning af hjemmehjælper m.v.”

Kommunerne kan med andre ord vælge at løse problemerne ved at følge vejledningen. Men det sker ikke. Bortset fra nogle få kommuner, der har indført gradvis forbedrede løn- og ansættelsesvilkår for handicaphjælperne.

På trods af, at skiftende socialministre har fastslået, hvordan reglerne skal forstås, sker det ikke. Sandsynligvis fordi kommunerne ikke føler sig forpligtet til det. Kun hvis de er forpligtede vil de betale, hvad det koster.

Om hjælpeordningen

Der findes i dag 1200 personer med handicap, som efter lov om social service § 96 får udmålt et økonomisk tilskud fra kommunen til at ansætte deres egne hjælpere, som giver dem mulighed for at leve et selvstændigt liv i den bolig, de ønsker.

Den individuelle hjælpeordning er en af de vigtigste socialpolitiske landvindinger i de seneste 50 års socialpolitik med virkelig fokus på det såkaldte ”normale liv”. En hjælpeordning er den mest helhedsorienterede bestemmelse i serviceloven. Den giver mulighed for personlig pleje, overvågning, ledsagelse, dækning af merudgifter m.v. Alt i samme bestemmelse. Den gør modtageren af støtte uafhængig og giver mulighed for deltagelse i aktiviteter hjemme som ude.

Hvis ikke de 1200 personer havde deres egen hjælpeordning, ville de være tvunget til at leve i særlige boliger med særlig støtte – institutioner – uden mulighed for at tilrettelægge og leve deres liv ud fra egne ønsker og betingelser. De kan med hjælpeordningen leve et frit liv med uddannelse, erhverv og sociale aktiviteter lige fra korsang til organisationsarbejde.

DSI erfarer, at flere personer med hjælpeordning frygter for fremtiden for deres hjælpeordning og dermed deres selvstændighed.

Problemer med rekruttering

Deres frygt er velbegrunderet. Der er i dag store problemer med at fastholde og rekruttere gode og kvalificerede hjælpere til at yde den støtte, hver enkelt af de 1200 personer har brug for. Nogle sjællandske kommuner er oven i købet begyndt at overbyde hinanden for f.eks. at rekruttere hjemmehjælper nok. Det sætter problemstillingen i relief.

Der er ikke længere kun tale om ansættelse af studerende. Arbejdet som handicaphjælper har også udviklet sig til et selvstændigt jobområde, som efterspørges af mennesker, for hvem det passer ind i deres livsstil eller –status at arbejde som handicaphjælper. De ansatte

handicaphjælpere er i dag ældre og ca. halvdelen er ansat i ganske lange perioder af deres liv. Derfor efterspørger de rimelige løn – og ansættelsesvilkår i form af anciennitet, løn under sygdom, løn under barsel og ikke mindst pensionsopsparing. Det er naturligt.

Erfaringen viser, at det er sværere at rekruttere hjælpere, jo lavere det ugentlige antal hjælpetimer er. For de, der har døgnhjelpeordning er det således lettere at rekruttere hjælpere, fordi det giver gunstigere arbejdstider.

Ud over problemer med rekruttering er det krævende for de, der har en hjelpeordning, når udskiftningen er stor. Det er krævende at ansætte og oplære nye hjælpere. Ofte tager det op til 6 måneder, før de fungerer optimalt. Prisen er dårligere mulighed for at deltage i samfundslivet i denne periode. For eksempel tager det fem til seks gange længere tid at udføre selv ganske simple funktioner, fx at tage et bad, når hjælperen er ny. Problemer med at fastholde og rekruttere handicaphjælpere gør derfor ordningen skrøbelig.

Overblik over udgifter

Den samlede udgift til de 1.200 hjelpeordninger var i 2005 (september 2006) knap 970 millioner kroner årligt. Det betyder, at en hjelpeordning, inklusive alle følgeudgifter, i gennemsnit i 2005 kostede 795.000 kr. årligt. I dette beløb er der også indeholdt udgifter til administration af ordningen.

Det er sandsynligt, at gennemsnitsprisen for en hjelpeordning i 2007 ligger på samme niveau, hvilket svarer til 2.177 kr. pr. dag i gennemsnit. Ved en gennemsnitstakst på 140 kr. inkl. administration svarer det til gennemsnitligt 15 timer pr. døgn. Det er muligt, at den gennemsnitlige takst pr. time er mindre, hvis den beregnes i forhold til alle kommuner. De ca. 15 timer vil naturligvis være placeret ud over døgnets 24 timer, men med hovedvægten lagt på dag- og aftentimerne.

Der er stor variation i antal timer bevilget pr. hjelpeordning. Det varierer fra relativt få timer pr. døgn til – i sjældne tilfælde - 48 timer pr. døgn.

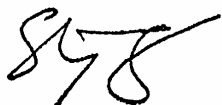
Landsdækkende sekretariat

DSI mener samtidig, det er nødvendigt at etablere et sekretariat, der kan bistå modtagere af hjelpeordning med spørgsmål af ansættelsesretlig karakter. At være arbejdsgiver kræver viden om pligten til at udarbejde ansættelseskontrakter, opsigelsesregler m.v. Arbejdsgivere har normalt organisationer, de kan ty til for at få denne rådgivning og vejledning. Det har modtagere af hjelpeordningen ikke.

DSI mener ikke, man kan forvente eller forlange, at de kommunale sagsbehandlere har forudsætninger for at rådgive på dette område. I stedet for mener vi, der skal arbejdes for at etablere et landsdækkende sekretariat med den fornødne ekspertise. Socialministeriet har netop indhentet erfaringer fra Norge og Sverige, hvor man har forskellige modeller for brugerstyret, personlig assistance med mulighed for rådgivning og hjælp, bl.a. til at varetage arbejdsgiverrollen. Et sekretariat kan eksempelvis finansieres via en fast %-andel af det udvalgte tilskud.

For DSI er det helt afgørende, at der er opbakning til det fremsatte beslutningsforslag. Forslaget har ikke konsekvenser for parternes mulighed for selv at aftale overenskomst. Det er alene et spørgsmål om at sikre, at kommunerne udmåler tilskud af en størrelse, der gør det muligt at tilbyde ordentlige løn- og ansættelsesvilkår.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'SL' followed by a stylized flourish.

Stig Langvad
formand